

تأليف : عبد الله بوي

تأليف : عبد الله بوي
روفا لائيندراكي من حامي
تأليف : عبد الله بوي

ناشرى

على الاصغر كمال الدينف

КАЗАНЬ.

ГОРОДСКОЙ ПАССАЖЪ.

Лито-Типографія И. Н. ХАРИТОНОВА.

1902.

تأليف
عبدالله بوبى

توقون و قىلى نىسىزلىق مەرجىھى

ناشرى
على الاصغر كمال الدينف

ايوان نيكولا يويچ خريطونف مطبعهسى قزان

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 19 Августа 1902 года

КАЗАНЬ.

Городской Пассажъ.

Лито-Типографія И. Н. Харитоновъ.

1902.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فنون و معارفده ترقی فی الجملة دهریتی (دینسزلکنی) موجبہی دگلمی؛ موجب ایسه بوندن خلاصنگ چاره سی ندر؛ بوسؤ ال قسقاچه برسؤ ال اولسه ده مآلی دینسزلک گه راجع بنا علیه پک دقت قیلنه چق بیوک برسؤ الدر چونکه بو رسؤ ال پک کوب آدم لرنگ خصوصاً حقیقت اسلامیه دن بی خبر اولان یا شلرنگ خاطر ارینی طرفه مالمقد درذاتا بونلرنگ بوسؤ ال لری حقسزده دگل آور و پا متفننلرینه مدققانه نظر قیلان بر آدمنگ خاطرینه بوسؤ النگ کلامینچه قالو احتمالی یوقدر چونکه مکاتب عالیہ ده حتی غمنازیہ ده تربیه کورن و تحصیل فنون قیلان شاگردلرنگ همه سی اولسه ده بیک کویسی؛ تأثیر طبیعتله، دها دوغریسی وجود اتفاقی ایله

قائل

قائل، و آشکا معتقد در لر حتی آمریقادر الفنون معلم نندن
(دره پهر) کبی دین ایله مدنیت متعارضان، شرایع مانع
ترقی در دیو دورلی دورلی ضررلی رساله لر ترتیب ونشر
قیلان صاحب معارف آدم لمرده یوق دگل در بو آدم لری
کوروب سویله شان یا خود کتاب لرینی اوقویان بر آدم
قلبنده دینسزلک جراحی تا بماسه ده طبیعی بو سوؤالی
فرلاتور لکن کامل تفکر و تمام محاکمه ایله نظر و اعتبار
قیلان عاقل کامله معلومدر که عالمی اتفاقا موجود دیمک
بر امر خیالی اولدیغی کبی؛ دین فنی، و شرایع فنیه ننگ
مدنیته معارض و ترقی دن مانع اولمق لغین شول قدر خیالی
و بطلانی ظاهر اولان بر قضیه در. ذاتا دهر یلرننگ؛ خالق
عالمی عدم مشاهه، وعدم وجدانه غیری، وجود اتفاقیه
دلیل لرین یوق آنلرننگ توب اعتقاد لری عالم روحانی
بستون اولمیوب موجوداتنگ مادیاته انحصاری در بس
اگر بز مادیاته باشقه روحانیاتنگ وارغینی اثبات ایلسه ک
اول وقت بز مدعامن ثابت وایشمنز تمام دیمک در. بنا
علیه بز ایلک روحانیاتی، وعدم مشاهه عدم وجودی

مستلزم اولمایوب، شی ننگ وجودینی اثرندن استلال ایله
 بیلو ممکن، بلکه واقع ایکانلیکنی، عندالعقلاء مقبول اولان
 براهین یقینیه ایله اثبات ایله چگز :

حیواناتنگ کافه سی مادیاته باشقه، روح و نفس دینلان بر
 امر معنوینی ده مشتمل درلر. بز بوراده اکمل نوع حیوان
 اولان انسانی طوته چغز. اگر انسان، یالغز مادیاتدن مرکب
 اولوب: حرکت، اختیار، حواس، علم، عقل و اخلاق همه سی
 یالغز بر امر مادی سببلی اولسه لر ایدی اعضای انساننگ
 کافه سینی بالتشریح و یابالکمییا تحلیل قیلان و تحلیل قیلدقلر
 ینی ترکیبکه قادر اولان حکمای جدیده، بالترکیب انسان
 یاسامیه و اولمش انسانه حرکت و اختیار و یرمیه و طومه
 صوقرله کوز قویمیه و جاهل لری عالم، و بلیدلری عاقل
 و اخلاقسز لری اخلاقی قیلیمیه قادر اولور لر ایدی. حالبوکه
 بونلر انسانی دگل بر ادنی حشراتی بیله یاساودن عاجزدرلر
 دیمک که انسانک بر شی واردر که حرکات و اختیارات و حواس
 همه سی آننگ اثرلر یدر و بوشی، اثرلرندن استدلالسز، نه

حواس و نه باشقه بر آلت ايله معلوم دگل در . وانساننگ
 حیاتی، بوشینگ بدنه تعلق التدبیر والتصرف تعلق، وموتی،
 بدن انساندن انفکاک ایله در . بو ایسه بزم روحانیاتدن
 دید کمز روح و نفس دینلان شینگ اوزیدر . همه کله چک
 بر ایشنگ اوزینی یا خودمثالینی کورمک دن عبارت اولان
 رؤیای صادقده روحانیاتگ وجودینه یک قوتلی دلالت
 قیله در . بر وقت خادم الملة والدین مرحوم پدر عزیزم
 حضرتلری دیکر بر قریه ده ضیافتک ایدی دوشنگ کورمش که
 ویره چکی وار بر آدم قایقامزدین کیر وب هیچ کیمی تابمایوب
 چیغوب کیتدیکنک بن آرتندن چیغوب چاقروب آله چغهنی
 آلمشم بگا بودوشینی قایتوب کیر گاچه سویلدی واقعا بوایش
 بعینه اوشبور وشجه واقع اولمش ایدی همه بر وقت کندم
 دوشنده اگ ایلک گی بالام عبد الرحمن نگ وفاتینی
 کوردوم واقعا کوب تورمادی بودار محنت دن دار راحت
 سفر قیلدی اوشانداق کوبدن دگل بر آدم دوشنده
 کورمش که بر ییلان آیاغینی دیشلار وبر دوست کورن
 آدمی صغرینی صاوار بو آدم بودوشندن بیک قورقوب

بگا سویلدی سو گره معلوم اولدی که بیچاره ننگ خونی یوقغه
 دگل ایمش چونکه بو آدمنگ تجارته چیقغان بر اوغلی
 عیش و عشرت قیلوب مال لرینی تلف قیلمش و قالدیق
 مالینی مذکور دوستینگ اوغلی کوچلاب تالاب آلمش
 بو کبی واقعه لر بوز ماننده بیک کوب اولدیغی کبی
 سلفلردن هم بیک کوب روایت قیلنمش در ایمدی بر دفعه
 دقت قیللم ! بزم دوشمزده کوروب طوغری چیقغان شیلر
 نه در ؟ بز بونلری نره دن اخذ قیلیورز ؟ شبهه سز بزم
 بو عالمزه باشقه حقیقت و ماهیتنی بیلمدیکمز دیگر بر عالم
 وارد که بزم روحمز اویقو سببلی بدنمزه ارتباط و تعلق
 ضعیف لنوب شول عالمه ارتباط کسب قیله ؛ دهادوغریسی
 کندی عالینه قایتادرده رؤیای صادقه نی شورادن اخذ
 قیله در . بو عالم ایسه باشقه دگل معین شول عالم روحانی در
 بو قدر عجیب اثر لرینی کوره توروب عالم روحانی گه
 انکارک ؛ یازوینی کوره توروب کاتبینه انکاردن نه فرقی
 وار ؟ شونگ ایچوندر که بوز ماننگ بیوک حکیملردن
 بعضلری

بعضی‌لری عالم روحانی‌گه پک یا قلاشمنه حتی بعضی‌لری
 بسبتون تسلیم قیلمنه در لر ایمدی بر آدم بو درجه‌یه
 یا قلاشدیمی روحانیاتدن اولان فرشته و جن و شیطان
 و بونلری خالق اولان المهنک و جودینی تصدیقه یا قلاشدی
 دیمک در . روح و نفس نی عدم مشاهه و عدم رؤیت عدم
 وجودنی مستلزم اولمادیغی کبی بونلری عدم رؤیت ده
 عدم وجودنی مستلزم دگل در ذاتا عالمنگ بر خالق مستقل
 و کندندن خارج اولان بر مؤثر دن باشقه و جودی ممکنه
 دگل چونکه فنا ثابتدر که اجزای فرده ده همه سی متماثلدر
 و متماثل اولان شیلرنک مقتضای طبیعتلریده متماثلدر بس
 بونلره صور مختلفه کیگز ان بر امر خارج مختار اولمق لازمدر که
 اول ایسه خالق کل الله تعالی حضرتلریدر میزاننگ ایکی
 کفه سینک بری دیگرینه هیچ بر مرجع خارجی سز تر جیع
 تابع اغی و چوملکچی بالچیننگ چوملکچی فعلندن باشقه
 دورلی دورلی صورتلره کیرمک اگی ممکن اولمادیغی کبی
 جمیع صورتلرنک نسبت مساوی اولان اجزای فرده ننگ کندی
 کندیلرینه صور مختلفه کیمک لری ممکن دگل محالدر بر

ساعتی هیچ کمک فعلندن باشقه کندی کندینه موجود
 اولمش دیو قایسی عاقل دعوا قیلور ؟ اگر بر آدم بویله
 دعوا قیلسه ایدی اگ ایلک انکار قیلان و محاله صایان
 دهر یلر کندیلری اولور ایدی بس بویله عادی بر ما کنه
 ننگ کندی کندینه وجودی محال اولوب عالم مختار هنرلی
 بر آدمنگ فعلینه محتاج اولغاچدین حیواناته خصوصاً
 انسانده اولان هر نرسه نی بیلوگه مستعد ، قادر و اختیارلی
 اهل تشریح و حکمانی حیران قیلان وجود ما کنه سینگده
 بر عالم قادر مختار ننگ فعلندن باشقه کندی کندینه وجودی
 بطریق اولی ممکن دگل محال در بوقضیه نی شوگا تشبیه
 ممکن در که بر متدین ایل بر دهری سیاحتی چیغوب بر بیوک
 صحرا ده بیک مکمل بر سرای کور ورلر زینتلی دیر کلر
 و دیوارلر ، منتظم نرد بانلر ، بیک گوزل طوقلمش پالاسلر
 ماهرانه یا صالحمش رسم و هیکللر ، موافق اور ونلره قویلمش
 مزین کوزگی وساعتلر و صوبا و اوستال و اورندق و سریرلر
 همه سی اول سرایده موجود ایش متدین بونلری کوره رک
 عجبه

عجبه قالوب دیمش که بو قدر گوزل وهمه اشیاسی مکمل
 سرای بناقیلان آدم بیک فکر لی ماهر بر آدم بولمق کرک.
 شوگا قارشی دهری رد جواب قیلوب بویله دیمش (سن احمق
 و جاهل سین! بو کبی شیلره مهارت و بیلونه ایچون لازم؟
 اگر برر بناچی اولسه ایدی کندیسی بوراده حاضر اولور ایدی
 بوسرای و آنه اولان شیلرنی هیچ بری هیچ کیمگ ید اختیارندن
 چیقمیوب کندی کندی لری موجود اولمش در لر احتمالکه
 روزکار ایله قوملر جیلا جیلا طاش و دیرک و نردبان و دیوار لر
 حاصل اولور و ایچن اولان پالاسلر، رسملر و هیکللر و باشقه
 نرسه لر همه سی اوشبو طریق ایله موجود اولور) انصاف
 قیلکنز! بونلرنگ قایسی احمق متدین می دهریمی؟
 دهری ایدکنده کیم شبهه قیلور؟ اشبونگ کبی بزده
 عالم شمس صحرا سیننه کرو ب عالم ارض سراینی کوردک
 زینتلی آغاچلر و طاغلر، منتظم بوتاقلر، پک گوزل
 تفریش ایدلمش یا شل چیرملر و ساچکلر، تمام مهارتله
 یاصالمش جانلی رسم و هیکللر، اگ موافق اورنلره قویلمش
 حیواناتنغی کوزلر و ساعتی بیلدیرمکنه اگ برنچی اولان

آی بلن قویاش و حیواناننده اولان حرارت غریزیه و قول
 و آیاق و مقعد لر همه سی شول ارضده اولان عجایباتدن بر
 قطره در لر بنا علیه بونلری بر عالم فاعل مختاره اسناد قیلما یوب
 اتفاقا موجود دیمک تماما احمق لق و بیک بیوک بر جسارتدر
 الله تعالی ننگ و جودینی و اوصاف کمالینی اثبات ایچون انگ
 کیسدرمه طریق اوشبودر شونگ ایچوندر که الله تعالی
 کلام قدیمنده سموات ایله ارضده اولان شیلری نظر دقتدن
 کچورمک ایله امر قیله در واقعا اگر بر هیئت شناس
 عظمت افلاک نی و بر مهندس ترتیب عالم نی کما هو حقه
 ملاحظه ایلسه اول قدر عظمت و اول قدر انتظامی کور و ب
 وجود باری نی تصدیق قیلما اینچه هیچ بر حالی یوق در
 شونگ ایچوندر که اما؟ز ابو حنیفه رحمه الله تعالی بر دهری گه
 قارشی استدلال قیلدیغندک دور و تسلسل طریقی دگل بلکه
 اوشبو طریقی اختیار قیلوب دیمش در که (بو مجلسه سوگ
 کلمک لکیمه سبب سو آر قلی چغارغه قایق
 تابمزلغم اولدی لکن الله یاردمه ایرشدی شول آرا ده

صوقرینه اولان واق طاقته ار کندی کندیلرینه بری بری
 یانینه کلوب دیز یلدیلرده مکمل قایق او اوب شوکا اوتوروب
 چیقدم) بوسوزه قارشی مناظره قیله چق دهری تمام استهزا
 طورینی طاقنوب باغیره رق دیهشدرکه (کورگنر ! اش
 بیوک عالمگنر بو قدر جسارت ایله یالان سویلدیر متفرق
 طاقته لرگ کندی کندیلرینه جیولوب قایق اولمق لرینه
 کیم اوشانسون) بس امام اعظم رحمه الله تعالی (بویله
 بر اهمیتسنر کچکنه قایق ننگ بر فاعلسز وجودی ؟ کن
 اولمغچدین بویله قوجه مکمل عالمنگ بر فاعلسز وجودی
 بطریق اولی ؟ کن دگل در) دیه رک مدعاسنی اثبات و مزبور
 دهرینی الزام واسکات قیلمشدر بس بر آدم فنون و معارفه
 ترقی طابوب بیلدیکنی گوزل و مکمل بیلسه و انصافه تفکر
 قیلوب قاراسه هیچ بر توقف سنر خالق عالمی تصدیقه مجبور
 اولور ذاتا احتیاطده اوشبو خالق عالمی تصدیقه در زیرا
 فرض محال اوله رق دهریلرگ دیدکلری کبی باری تعالی
 موجود اولمسه موجود دیو اعتقادمز ایچون بزه هیچ بر ضرر
 مترتب دگلدر اگر بزم دیدیکمز کبی آله عالم موجود

اولسه اول وقتده موجود دگل دیو دعوا قیلان دهر یلره ضرر
 کلی اولان عذاب ابدی مترتب در بس (دره پهر) کبی
 کندیلرینی عاقل حساب قیلان آدم لره لازم اولان شیء هیچ
 اولسه احتیاطا عقاید فاسد لرینی عدم نشر وعدم تلقین در
 دوغری اگر ادیان مانع ترقی اولسه ایدی اول وقتده
 (دره پهر) کبیلری حق سر دیمکده ممکن اولماز ایدی
 لکن بزم اسلامیت (دره پهر) گ آتاو بابا لرینگ دینی
 کبی مدنیتته مخالف دگل بلکه تماما عقل و حکمته موافق در
 چونکه فکره حریت و یرن و عقلی تربیه و جسمی محافظه ایله
 امر قیلان بزم شریعتمز اسلامیتدر فکره حریت و یره در
 حتی بزم اسلامیتجه عقل نقله مقدم در که بر ایهین عقلیه
 معارضنده اولان ادله شرعیه ظاهرجه مقبول دگل بلکه
 مؤول در و عقل و فکری تربیه ایله امر قیلدر افندمز علیه
 السلام دیمشدر که (طلب علم هر بر مسلمانانه فرض در)
 و (سز علمی بیشک دن آلوب حده قدر طلب قیلکنز)
 و (دنیا ایستیان آدمده علم اویرانسون آخرت ایستیان
 آدمده

آدمده علم اویرانسون و بونلرننگ هر ایکی سینی ایستیان
 آدمده علم اویرانسون (حتی بزم اسلامیتجه علم و حکمت
 مسلمانلرننگ کندی ماللری کبیدر که نروده تابه لر ایسته سه
 قظایده ده اولسون و کیمده کورسه لر ایسته سه مجوسده
 اولسون اویرانوب آلمیه مجبوردر لر. اسلامیتجه بعض
 ملتلرننگ دیدکلری کبی دنیاده اولان حکمت عندالله
 سفاهت دگل بلکه اللهنگ حکمت در یاسندن بر قطره در
 و جسم و بدنی محافظه ایله هم امر قیله در بزم اسلامیتنگ
 قواعد کلیه سندن در که آدمه ضرر ویرن شیلرگ کافه سی
 حرام و فایده ویرن شیلرگ کافه سی واجب و فایده سی
 ضرری مساوی اولان شی لرگ کافه سی مباحدر شو ننگ
 ایچوندر که کندینگ صحتینی محافظه قیلو قدری آشامق
 واجب، و طویغانندن آرتق آشامق حرام، و طویغانچی آشامق
 مباح در الله تعالی حضرتلری کلام قدیمند دیمشدر که (ان الله
 یأمر بالعدل والاحسان وایتأذی القربی وینهی عن الفحشاء
 والمنکر والبغی یعظکم لعلکم تذكرون) یعنی (حقیقه
 الله تعالی حضرتلری سزه هر بر ایشده عدالت و توسطی

رعایه وافراط ایله تفریطدن مجانبه ایله و مسجد و مدرسه
 و مسکین و فقرا یه و هر بر مدنیت و تربیه و ترقیات یولنده
 احسان ایله و خصوصایا قین فقیر قرداشلر یکنزی طویدیر و ایله
 امر قیلهدر و بوزوق ضرر ویره چک ایشلردن و عقلنگ
 قبیح کوردیکی شیلردن و ظلمدن نهی قیلهدر الله تعالی سزی
 و عطف قیلهدر حتی سز ایسا بکنزه آلوب بو و عظلمری دگلیه سز)
 بو آیتنگ قسقه چه معناسی اشبودر بز بو مختصرده اشبو قدر
 ایله کفایه قیلدق اگر بو جامع الکلم قول شریفی تفصیل
 لازم کلسه یوزلر چه حتی بیگلر چه صحیفه تولدیر مق لازم
 و لابددر شونگ ایچونده افندمز صلی الله علیه و سلم نگ
 اگ بیوک معجزه سی قرآن صکره احادیث کریمه در چونکه
 علما و حکما شو اهد تاریخیه و مشاهدات اجتماعیه ایل اثبات
 قیلدشلردر که علوم بحسب الاهمیه و الاسبقیه اشبو ترتیب
 ایله مترتبدر (علوم ریاضیه - علوم فلکیه - علوم طبیعیه -
 علم کیمیا - علم وظائف الاعضاء - علم النفس و المنطق
 - علم اقتصاد سیاسی علم تکوین شعوب -

علم تمییز الحال - ماورای طبیعت و ماورای فلسفه حسیه اولان
 همه دینه مختص اولان علم عقائد - علم اخلاق - علم حقوق -
 علوم سیاسی (دیمک که علم اخلاق و علم حقوق و علوم
 سیاسی نی کما هو حقّه تیوشلی جه وضع قیلمق شول علوم عشره نی
 علمدن باشقه ممکن دگل در و بو علومگ کافه سنه کمالته
 ایریشان بوز مان ترقیده بیله هیچ کیم یوقدر شونگ ایچوندر که
 آنلرک وضع قیلدیقلری قانونلر سنه بسنه متغیر اوله کلوب
 بالاخیر بزم اسلامیت وضع قیلان قانونلره کلوب توقتامق در
 هیچ بر اخلافیون یوقدر که امر قیلان و متصف اولان خلق
 لرینگ کافه سی موافق عقل و حکمت اولسون و هیچ بر حقوق
 شناس یوقدر که حقوقه متعلق اون حکم وضع ایلسونده هیچ
 اولسه بشینسی مصالح عالمه موافق چقسون و هیچ بر سیاسی
 یوقدر که همه سیاستنک موفق اولسون حالبوکه بزم افندمز
 صلی الله علیه و سلم ننگ امر قیلدیغی و متصف اولدیغی
 اخلاقنک و وضع ایلدیگی حقوق و سیاست قانونلرینگ
 کافه سی مصالح عالمه بیک مطابق و تمام موافق در بزم بونلری
 (رد باطل) و (محاکمات حکمیّه دینیّه) نام بیوک رساله لر مزده

بیک مفصل بیان ایلدیکمزدن بوراده تفصیل قیلیمق اراده سنده
 دگلز . دیمک که اول حضرت صلی الله علیه وسلم بو اون اوچ
 دورلی فنونی مکمل و پک مکمل عالم ایمش آسیاچوالمرنک
 عربستان جاهل و وحشیلری آراسنده بو فنلر اوقیله تورغان
 برر مکتب و برر دار الفنونمی اولمش ؟ و اول خاتم النبیین
 حضرتلری بو فنلرنک کافه سنده بارع اولان برر ذاتدن
 تعلیممی آلمش ؟ یوق اول حضرتنک بو فنلر ایله اشتغالی ننگ
 یوقلقتی حتی اوقویاز و بیله بیلهدیکمی تاریخ چه معلوم و قطعی در
 بس هیچ بر شبهه سز اول صاحب کمالی لوح محفوظ دار
 الفنوننک تر بیه قیلوب بو قدر حقیقت و حکمتلر تعلیم ایدن ذات،
 اول علم کل صاحبی اولان ذات احدیه باری تعالی حضرتلر یدر.
 دیورلر که محمد (علیه السلام) بحیرا و نسطورا راهلردن
 تعلیم آلمشدر و اسلامیت روما قانونلردن اخذ قیلنوب
 قلیچ قوتیله منتشر اولمش در . یوق! هر بر تاریخ بونلرنک هر
 برینگ خلافتی بیک ظاهر اثبات قیله در چونکه اول
 حضرتنک بحیرا ایله نسطوراغه ملاقاتی یالکز بر آش
 اوزدیرور

اوزدیرور وقتده در که بو قدر مهکل بر دینی تعلیم
 قیلوب بتر مک بو قدر قسقه وقتده دگل بریل بوینچه ده
 ممکن دگل در بوندن ماعدا اگر اول حضرت بو ایکی راهبندن
 تعلیم آلسه ایدی آنلر ایله مصاحبتی بتون کار وان و ابو جهل
 کبی دوشمانلری حضورنده اولغانلقدین هر کیمه معلوم
 اولوب کفار عرب خصوصا ابو جهل کبی لعینلر سنگ دینک
 آلهی دگل، بو دین بگا وهی قیلنه دیدیکک یا لاندنر . سن
 بو دینی فلان راهبلردن آلدک . « دیو اول حضرتک یوزینه
 اورورلر ایدی و بیک قوتلی الزام قیلورلر ایدی حالبوکه
 اول حضرت بحیراغه ملاقات وقتنده اون ایکی یاشنده بر
 صبی اولمش در که بو یله بر صبی ننگ اول قدر آز وقتده
 بو قدر معلومات آلمق لغی و بحیرا کبی راهبنگ دین کبی
 بر اهمیتلی قضیه نی بو یاشده اولان بر صبی غه خصوصا
 عمرنده برنچی دفعه اوله رق کورن بو صبی غه تعلیم
 قیلماق لغی شبهه سز دائره احتمالک خار جنده در بوندن
 ماعدا اسلامیت کبی مکمل اخلاق، حقوق و سیاستنی
 متضمن اولان بر دینی تعلیم ایچون یوغاریک شو یلدی کمز

اون دورلی فنونی بیلماک هم پک مکمل بلمک عند الحکما لازم
 ولا بددر . حالبوکه بوفنلری بیلان اول زمانده بجیرا ایله
 نسطورا دگل بتون دنیا ده بر آدم یوق ایدی اول زمانده
 دگل بوزمانده بیله بوفنلرگ کافه سنده تبرع قیلان
 هیچ بر آدم یوق در بوندن ماعدا بزم قرآن کریم
 دورلی دورلی حادثه لر خصوصنده آز آزیکرمی اوچ یلک
 نازل اولغانلق دن اسلامیتی تعلیم ایچون (آدم تاریخی
 صورسه لر فلان جوابی ویر ، یوسف تاریخی صورسه لر فلان
 جوابی ویر ، زنا و خمر و قمار حقنده صورسه لر فلان جوابی
 ویر ، نماز روزه زکوة حقنده فلان جوابی ویر) دیوهر
 آیتنگ سبب نزلینی بیان وتفصیل قیلماق لازم در حالبوکه
 بدیهة عقل حکم قیلدرکه بو قدر اشیانی تعلیم خصوصا کله چکن
 اوله چق بو قدر وقایع کثیره دن خبر نه بجیرا ایله نسطورا
 کبی راهلرگ ونه در روما قانونلرینه آشنا آدملرگ ید
 اقتدارلرنده دگل در اگر اول حضرت اسلامیتی روما
 قانونلرندن اخذ قیلماش ایسه نه وقت اخذ قیلماش ؟ ونه در
 اخذ

اخذ قیلدش ؟ کیهلردن اخذ قیلدش ؟ همه سینی بیان وتاریخ
 ایله اثبات لازمدر حالبوکه تاریخلرده بونلره دائر بر سوز
 بیله یوقدر اکر بو بیله برایش بولسه ایدی تاریخلرده ثابت
 اولور ایدی چونکه هر بر تاریخ شناس اقرار ایلدور که
 دنیا ده هیچ کیم یوقدر که آنک ترجمه عالی محمد (علیه
 السلام) نک ترجمه عالی کبی مکمل بیان قیلنسون حتی
 ناپالیونک بیله ترجمه عالی آنیتی قدر مکمل بیان
 قیلنماش در نچک بو بیله بر تعلم اولسون ؟ حالبوکه تجارت
 قافلہ سی ایله اون ایکی یاشنده بر دفعه و اون ییدی یاشنده
 بر دفعه و یکر می بش یاشنده بر دفعه سفره چیغوب قایتوندین
 باشقه اول حضرتنگ مکه دن چیغوب یوردیکی یوقدر و بو
 سفر لرنده نرہ یه وارمش ؟ کیم ی کورمش ؟ هر بر ی پک
 آچیق معلوم اوله تور و ب هیچ کم دن تعلیم آلدیغی مروی
 دگل در نچک تعلیم آلسون ؟ حالبوکه اول حضرتنگ اوقو،
 یاز و بیلمادیکی حدتواتره و اصل اولان بر قضیه در
 ایمدی اسلامیتنگ باش انتشارینه بر دقت قیله لم قلیچ
 ایله می صاحلمش یا خود وعظ ایله می طارالمش ؟ شبهه سز

وعظ ایلہ طارالمش چونکہ ہجرتدن ایکنچی یلہ قدر
 اول حضرت صلی اللہ علیہ وسلم محار بہ ایلہ مأمور دگل
 ایدی لکن شولای بولہ تور و بده اول وقته قدر
 ایمان کتوران آدم لر ایلہ مکہ ومدینہ طرفلری طولمش
 ایدی ونبوتدن دور دنچی یلغہ قدر اسملری ایلہ معلوم
 اولان بیوک اصحابدن (ابو بکر - عثمان بن عفان - علی -
 عبد الرحمن بن عوف عبد الله بن الجراح - عمر و بن نفیل -
 عثمان بن مظعون - عبد الله بن مظعون - عبید بن الحارث -
 عبد الله بن مسعود - عمار بن یاسر - عمر و بن عبسه - عمر و -
 بن ابی وقاص - عیاش بن ابی ریعہ - عبد الله بن حش -
 عامر بن فھر - ابو عبید - ابو سلمہ - ارقم بن ارقم - عامر بن
 وکیعہ - اسما بنت عمیس - ابو خذیفہ بن عتبہ -
 ایاس بن بکیر - ابوزر عفری - حدیجہ - حباب بن
 ارث - خش بن خرافہ - جعفر - حاطب - خطاب - خالد بن
 سعید - حاطب بن عمر و - خالد بن البکیر - زبیر - سعد
 بن ابی وقاص - سعید بن زید - سلیط بن عمر - سمیہ - طلحہ

بن عبید الله - فاطمه بنت الخطاب - قدامه - بلال - صهیب -
 معمر - ثابت بن عفان - نعیم بن عبد الله - واقد - طلب بن
 عمیر (مسلمان اولدی لر بونلره باشقه برر ، ایکیشر کلوب
 مسلمان اولان آدملرده پک کوبدر حتی نبوتدن بشنجی
 سنه ده مکه ایچنده اصحاب شول قدر کوبایدیکه بر خبشه
 بر یولی یوز اوچ صحابه هجرت قیلدی لر هم خبش پادشاهی
 اول حضرت صلی الله علیه وسلم نی کوروب احوالینی بیلوب
 قایتو ایچون طابور اسملی اسقننگ ریاستنک یکر می راهب
 ییباردی آنلر هم مسلمان اولوب کیتدی لر ونبوتدن آلتنجی
 یلک حضرت حمزه و حضرت عمر بن خطاب ایمان کتوردی لر
 اشبو یلده اسلامیت قوت تابدی مسلمانلر کوبایدی لر خبشه
 هجرت قیلان ومکه و اطراف مکه ده صاچیلان مسلمانلره باشقه
 حضرت عمر ایمان کتورورگه کلگان وقتده بر افندمز
 علیه السلامنک یاننک اوتوز طقوز صحابه وار ایدی حضرت
 عمر ایله قرق اولوب کعبه یه واروب نماز او قودی لر بوندن
 سوگ اسلامیت ده سرعتلی انتشار قیله باشلادی مکه
 اطرافنده اولان قبائلنگ رئیس ی حبیب ایمان کتوردی و طفیل

بن عمر و دوسی بتون دوس قبیل سی ایله ایمان کتور دیلر
 ونبوت دن اون اوچنچی سنه یه طوغری مدینه اسلامیت
 ایله طولدی بر عقبه ثانیه ده بیعت ویرن آدملر بش یوزه
 قزیب ایدیلر همده اشبو سنه ده بریده الحصیب الاسلامی
 کلوب اسلام قبیله سندن یتمش یکت ایله مسلمان اولدی
 بوسو یلدی کلمه همه سی تور کم تور کم ایمان کتوران
 آدملردر. اما برر، ایکیشر و اوچر ایمان کتوران آدملر
 شول قدر کو بدرکه آنلری تعیین و ضبط قیلمق حد امکانگ
 خار جنکدر حتی اهل تاریخه معلوم درکه هجرتدن مقدم
 اوک مکه ده هیچ بر او یوقدرکه آکا اسلامیت داخل
 اولماسون و اطراف مکه ده هیچ بر قبیل یوقدرکه آنده اسلامیت
 فی الجمله منتشر اولماسون بس تاریخلرده ایش بور و شچه
 سویلنگاچدین البته اسلامیت قلیچ قوتیله صاحلمامشدر.
 دوغری هجرتدن ایکنچی سنه ده مسلمانلر محاربه ایله مأمور
 اولدیلر لکن بو محاربه کوچلب دینه صومق ایچون
 اوله ایوب حریم دار اسلامی شراعدان محافظه ایچوندر
 چونکه

چونکه طائفه قریش و آنلره تابع اولان عربلر مسلمانلره
اذیتک چیکدن اوزدیلر آنلره ایتمدک ظلمی قویمدیلر حتی
افندمز علیه السلامی اوتور و گه اتفاق قیلوب تون زمانده
اوینی باصدیلر اول حضرت بیگ بلا ایله قاچوب کوچکا
قوتولدی بوندن سوگ عدوتلرینی دها آرتدیردیلر بر،
ایکی مسلمان قایق طوغری کلسه شونک اوتره باشلادیلر
حتی شول چیککه یتدی که اول حضرت صلی الله علیه وسلم
اصحابی برر، وایکشیر سفره چیغودن منع قیلوب (الواحد
شیطان والاثنان شیطانان والثلثة ركب) دیدی بوندن
ماغدا آنلرنک کندیلری آراسنده ظلملق وحقسزلق توب
تولوغ ایدی فقیرلکدن قورقوب یاش بالالرینی، وکیا و گه
ویرودن عارلنوب قیزلرینی قتل قیلورلر و حرام و حلالی
بیلمزله هیچ بر خبائث دن چرکانمزله وقتل و سرقندن هم
تارتیلمازلر ایدی بس بو ظالملرنک ظلم لرینی اهل اسلام دن
دفع و آنلر آراسنده عدالت آلهیه نی اجرا ایچون قوه جبریه گه
مراجعت و محاربه بابینی آچمق لازم و مناسب اولدی
لکن بو محاربه لرنک هیچ برنده هیچ کیمی دینه

كوچلامديلر ذاتا اسلاميتده اكره يوقلغيني قرآنك
 (لا اكره في الدين) ديگان آيتيده صراحة آڭلاتوب
 تورادر بزم افندمز صلى الله عليه وسلم محاربه يه واران
 آدملره (قارطلري وقادينلري و بالالري و راهبلى و امان
 صورانلري قتل قيلمه گز) ديويك نيق توصيه قيلور ايدى
 اكر محاربه كوچلب دينه كيرتمك ايچون اولسه ايدى اولما
 لازم اولان شى دين باشلقلري اولان راهبلى قتل قيلموب
 بترمك اولور ايدى حتى بزم اسلاميتجه آنلرنك عبادتخانه
 و مكتبلرينه بيله تعرض قيلمق جائز دگلدرا اكر بزم اسلاميتده
 اولان محاربه كوچلب دينه كيرتمك ايچون اولسه ايدى
 مسلمانلر غالب اولان يرلرده خصوصا حضرت عمر خلافتنده
 فتح اولنان قدس و شام اطرافندك باشقه دينلرنك و عبادتخانه
 لر ينگ ايزلريده قالماز ايدى بزم اسلاميتجه باشقه دينك
 اولان قوملر امان صوروب عهد قيلمىلرمى هر بر حقوقده
 مسلمانلره مساوى در. بزم فايك مزه اولان شيلر آنلرنك
 فائلك لر ينه، و بزم ضررمزه اولان شيلر آنلرنك
 ضرر لر ينه درلر

ضرر لرینه در لر. حتی بزم اسلامیت چه اسلامیتی قبول قیلان
 آدم قادینینی و بالاسینی بیله اسلامیتہ کو چلمک و آنلری
 اوز دینچه عبادتدن و عبادتخانه یه وارمق دن منع قیلماق
 اصلا جائز دگل بلکه ؟ نوع و حرامدر دوغری بزم
 مسلمانلرنگ فتح قیلد قلری یرلرنگ اسلامیت منتشر اولدی
 لکن هیچ بری مجبور ا دگل. بر کون بر آدم حضرت عمره
 حضرت علی اوستندن دعوا ایله کلور حضرت عمر (یا ابا
 الحسن ! خصمک بر ابرنده قائم اول) دیو امر ایلدیکی ایله
 حضرت علی اورنندن توروب کیفسزلنهرک خصمی
 بر ابرنده تورور بعدالما کمه حضرت عمر دیورکه (مزبور
 آدم ایله برابر طور مقدن می عارلندیگز ؛ نه ایچون کیفسز
 لندیگز) شوکا جوابا حضرت علی دیمش (یوق آکا دگل
 بلکه سز حکم وقتگزده بکا یا علی دیمیوب یا ابا الحسن دیو
 خطاب قیلهرق تعظیم و خصم دن تمیز قیلدیگز شول
 خطا گزدن اوتوری کیفسزلندم) دخیده حضرت علی خلیفه
 وقتنده بر کون اخشام صوگنده یاز و ایله مشغول ایکان بر
 آدم کروب بعض سوز لر صورمیه توتونور شول وقت

حضرت علی تیزانک ایله اوتینی سوندیروب دیگر بر
 اوتینی یاندرور مز بور آدم نه ایچون بویل قیلدیغندن
 سؤال قیلور شوکا جوابا حضرت علی دیمش (بو اوت ،
 هزینه اوتی در بن ، سن کر گانده حکومت ایشلری ایله
 مشغول اولدیغندن بو اوتنی یاندرمش ایدم حاضر ایسه
 بز اوز حاجتمزی سویلشمکده مز بنا علیه اول اوتی
 سوندیروب کندی اوتمنی یاندردم) همده حضرت علی
 خلیفه وقتنده بر یهود ایله ، کندی نصب قیلان قاضی یه
 دعواالشوب وارر شاهد قائم قیلیق حضرت علی یه تیوش
 اولور اوغلی حضرت حسن ایله دیگر بر شاهد آنک
 فائکسینه شهادت ویرر لر شول وقت قاضی (بو آدمنگ
 شهادتی مقبول اما اوغلینگ شهادتی سنگ فایده گه
 مقبول دگل) دیو حضرت علی ننگ ضررینه ویهودنگ
 فایکسینه حکم قیلور و بو حکمه حضرت علی اوزی راضی اولمش
 و مز بور یهود بو قدر حقانیتی کوروب مسلمان اولمش بز
 بور اده نونه ایچون باری اوشبو اوچ واقعیه قصر ایدیورز

یوقسه اصحاب و تابعین دن خصوصاً خلفاً راشدین دن کورینان عدالت و حقانیت بویله مختصر لره غینه یازوب بیتار لک شیلر دگل در اگر اصحابنگ اسلامیتی قبوللری براهین قطعیه استناد اولمایوب یالکز و همیاته قاپیلوب یا خود کوچلانو ب اولسه ایدی آنلر اول حضرت ایچون مال و جان لرینی ، یورت ویرلرینی ، اهل و بالالرینی فدا قیلمز لر ایدی حالبوکه طایفه قریش مسلمانلری مسلمانلق لرندن اوتوری شعبه اوچ سنه آچ و طعامسز محاصره قیلدی لر لکن هیچ بر مسلمان ایمانندن قایتمادی همان مسلمانلرنگ عددی آرتاتوردی بعض ضعیف صحابه لری آرقه لرینه قزو تاشلر باضوب و قامچی ایله صوغوب و باو ایله بالالرغه اوسدیرا توب عذاب قیلدی لر همان مسلمانلق لرندن قایتمادیلر هجرت کیچه سنده حضرت علی اول حضرت صلی الله علیه و سلمی محافظه پت پرستلری صا تاشدیر و ایچون آننگ اورنینه کیروب یوقلادی و حضرت ابوبکر آیاغینی بیلانه چاقدیردی و بدر واحد کونلرنده یالکز اول حضرت صلی الله علیه و سلم ایچون آتاسی اوغلینه و اوغلی آتاسینه قارشو

قلیچ چکدی و بعض اصحاب اول حضرته اور یلان قلیچه قولینی
 و آگا آتیلان اوقه وجودینی سپر قیلدی و بر صحابه نی
 ایمانسز لر صلب فیلغان وقتک (سن راضی می سن که کندک
 راحتده یاتوب محمد سنگ بدلیکه صلب اولنه) دید کلرنده
 مصلوب بیچاره (والله بن راحتده یاتوب آنک بر قلینه
 ضرر کلمیه راضی دگلم) دیدی واحد کوننده بر خاتونک
 قرداشی و زوجی و اوغلی شهید اولمش ایدیلر و بونلرنک
 خبری اول قادینه واصل اولدی بو قادین اصلافتور کتور
 میوب افندمز علیه السلامک احوالندن صوراشدیر و ب
 اول حضرتنک سلامتکینی بیلگاچدین دیدیکه (رسولمز
 سلامت اولغاچدین آندن باشقه هر بر مصیبت اساندر
 انشاءالله صبر قیلورز) و الحاصل اصحابنک وقادینلرینک
 و بالالرینک اول حضرته محبتلری شول درجهده ایدیکه
 هیچ بر آتآنک اوغلینه و هیچ بر اوغلنک آتاسینه اول قدر
 محبت باغلاولری ممکن دگلدر بناء علیه اسلامیت قلیچ
 قوتیله صاچلماشدر. بز سوزلریمز ایله مقصدمزدن بر آز

عدول قیلدق اکن بوعدولمز فایده سز اولمدیغندن عزتلو
 او قوچیلر مز انشاء الله عفو قیلور لر ذاتا تو بدان ایسا بلگان
 وقتده بو مقاله لر مقصد مز دن بسبتون خار جده د گل در
 ایمدی مقصد مزه رجوع قیله لم :

دوغری اکر بز طلبه یه علومی او قوتدیغمز زمانه فنون دن
 بحث قیلوب اسلامیتی آکا تطبیق قیلمه سه ق حتی بعض
 دینسز معلم لر کبی هر بر شی نی طبیعت ه اسناد قیلوب
 (کور یگز ! طبیعت نه قدر گوزل وار ایلمش؟!) دیو
 شا کرد لر نگ قلب لرینه دینسز لک اور لغینی صاچ ساک
 واسلامیتی حکمت ومصاحته مخالف توسلی کوسترسه ک اول
 وقتده بزم شا کرد لر یه زنگ هر بر ینگ دینسز اولوب
 کیتولرنک اصلا شبهه یوقدر بس بزم معلم مز و شا کرد لر یه ز
 بو مر کزده اولغان وقتک فنون ومعارفده ترقی یالک ز فی الجمله
 دگل بلکه بالکلیه دهریتی (دینسز لکی) موجبدر ایمدی
 بون دن خلاصه ایکی چاره وارد بری شا کرد لره فقط علوم
 دینی ه او قوتوب فنون وحکمی اتدن بسبتون بی خبر قویمق در
 بو وقتده شا کرد لر یه ز امور دینی ه نگ کافه سینی محض

تعبدی دیو اعتقاد قیلور لر ، حکمیاتدن حظلری بولمغا چدین
 تطبیق و فلا نه اصلایا ناشمازلر و قارشلی لرینه بر مناظر چیغوب
 نه قدر باغیروب چاغرسه و طاو قدری بیوک و تیمور قدر
 قوتلی و آلماس قدری کسکین دلیللر کوسترسه ده اصلا قولاق
 سالمز و التفات قیلمز شول تقلیدنده ثابت قدم اولوب
 قالور لر حتی حکمیاتدن بحث قیلان مذکور مناظری
 جهالت و دینسزلکه اسناد قیلور لر بعض احمق لری
 اسلامیت قاعدلر سندن اولان : عقل نقله مقدم در . دیگران سوزه
 رغما فنون و معارفنگ حر میتنی بیله دعوا قیلور و بر دهری
 (نماز و روزه نه ایچون حاجت ؟) دیو بحث قیلسه حکمت
 و منفعتدن اعراض قیلوب (قرآن قوشه) دیوب جواب
 ویرور بواحمق بی خبردر که الله تعالی حضرتلری هیچ بر
 حکمتسز و منفعتسز ایشی امر قیلماز . بو طریق ، اسکی
 مسلمانلری اسلامیتده قالدیر و ایچون مفید اولسه ده
 مدنی قوملر آراسنده اسلامیتنگ انتشار طریقینه بیوک
 برکیسکا آودارمق در حتی فنون و معارفدن خبر دار اولان

بعض آدم لرننگ اسلامیتدن چیغوب دهری بولوب کیتوارینه
 پک بیوک بر سبب یاصاهق در بنا علیه بو طریق معقول
 اولمایوب واگ معقول واگ مفید اولانی: طریق خلاصی
 فنون و حکمیاتدن ایزامک در بس بزه لازم اولان شی افراط
 اولان فقط هنر و معارف، تفریط اولان فقط علوم دینیه
 اویراتودن اجتناب قیلوب عدالت و توسطی یعنی فنون ایله
 دینی معا اویرتمک در بزم اسلامیت دین فنی اولغانلقدن
 اصلا فنونه معارض کلمک احتمالی یوقدر دین فنی دیمک
 قرآنده علوم و فنوندن بحث قیله دیمک اولمایوب اسلامیتده
 اولان همه احکام عقل و حکمته موافق دیمک در اگ اعلی
 حکمندن آلوب اگ ادنی حکمینه قدر همه سی علی وفق
 العقل والحکمت در بز بوراده اسلامیتده اولان حکم لرننگ
 همه سینی سویلب بترمک اراده سنده دگلنز بونلری
 متضمن اولدقلری حکم تری ایله بیان قیلیمق ایچون غیر
 متناهی صحیفه لر دولدرمق لازمدر ذاتا بز بونلردن حکم
 اساسیلرگ بعض حکم تری نینی اوشبو بایده اولان بعض
 رساله لر یهمزده بیان و تفصیل ایلدک. اگر بز شا کردلر یهمزه

علوم و فنونندن خبر و یروب (نماز - روزه - زکوة - حج)
 و بونلره باشقه احکام اسلامیه ننگ کافه سینگ عقل و حکمته
 موافقتینی خبر و یروب و ارساق اول وقتده ترقی معارف
 قایه دینزالکی موجب اولسون بالعکس دین اسلامنگ
 قوتلنوینی موجب و مقتضی در چونکه بداهة عقل حکم
 قیله در که جاهل قوم آراسنده تربیه کورن هیچ کیم دن
 تعلیم آلمیان و او قویاز و بیلیمیان بر آدمنگ دفعه میدانه
 آتیله ر ق نبوتی دعوی قیلوب بویله عقللره حیرت ویره چک
 حقوق و حفظ صحت قاعده لرینی وضع قیله مق لغی الله تعالی
 طرفندن تعلیم سز اصلا ممکن و متصور دگل در . نماز ، مکمل
 بر جهناستق در . طهارت ، حفظ صحته پک لازمدر . جمعه
 و عید ، وعظ و نصیحت قیلوب آدملره دین و دنیا حاجت لرینی
 تعلیم ایچوندر . بناء علیه جمعه و عیده و ارمق ، خطبه دگلماق
 هر بر مسلمانانه فرض و لازمدر و بولازم اولان شیءده بعض
 اماملرنگ قیلد قلمری کبی خطبه لق دن عر بچه بر خطبه
 حفظ قیلوب شول بر خطبه نی هفته صایون منبره مندر ک

کویلاب موگایوب و موگایتوب هیچ کیمه هیچ بر نرسه
 آگلاتمایوب توشو، و عوامی ملانگ طاویشی پک گوزل
 دیدر تو دگل بلکه مسلمانلره دین و دنیا فایده لرینی
 آگلاتودر بنا علیه بزم اماملرمزه لازم اولان شی خطبه ده
 حمد و صلوة و دعائی عر بجه او قوسه لرده (ایها الناس) دیو
 و عظنی تاتار چه هر کیمه آگلاتوب سویلمکدر جمعه و عید
 کونلرنده غسل قویغمق بدنده اولان عفونتنی کیداروب
 مسجدده یمان ایسلر چیغار؟ ایچوندر جمعه و عید وارغانک
 خوشبوی سورتکمک: دوزه نفکته. * اقیلوب کندنگ و جودی
 احتمال اولان مضر میقر و بلرننگ شرنندن غیر یلری محافظه
 ایچوندر. میتی توسلمک، و خوشبوی سورتکمک ده، دوزه نفکته
 قیلمق در. میتی یومق، قباحت ایسلرینی بتروب جنازه یه
 کلان آدملری نفر تلندر، ایچوندر. میتنگ صاچ
 وصالینی آلامق، و طرامامق و طرناقلرینی کسامک آنده
 اولان مضر میقر و بلر کندی ایله برگه قبرگه کیرسون
 ایچوندر. بورون جونینی یولقمامق، میقر و بلری سوزوب
 اوپکا گه یبارمز ایچوندر بیوغنگ یوغاری شفه دن

(*) دوزه نفکته دیمک امراض ساریه لرده اولان میقر و بلردن اشینی تطهیر دیمکدر.

اوز غانینی کسمک بیوغه قونان میقر و بلر آغزه کرماز
 ایچوندر . بیوغی بسبتون قیرماق ، ومثله یاصامق و آنی مایلامق
 تنفس وقتنده بورون یانینه کلان میقر و بلری جذب
 قیلوب بورونه ککرمک ایچوندر بعض آدملرنک
 بیوقلرینی اوستدن و آستدن قروب ایب یوانلغندک قویولری
 حفظ صحته مضر اولدیغی کبی اسلامیت نقطه سندن
 قاراغان وقتنده ؟ نوع و مکر وه در . قاشی قیرمق و یولقمق
 ما کلائی دن آقغان تیرلر کوزه کیرمک ایچوندر . قضای حاجت
 سوکنده قول یومق قولده اولان نجاستی کیدار و ایچوندر
 شونک ایچوندر که مدنی قوملر بو زمانده بوسنتی یرینه
 کتورمکده درلر . استنجا قیلیمق ، مخر جلدده حاصل اوله چق
 تعفن دن احتراز ایچوندر شونک ایچوندر که بو زمان
 دوقتورلری بوسنتنی ده پک توصیه قیلیمق ده درار حتی
 بعض دکانلرده بونک ایچون یاصالامش مخصوص یالغاشلر
 ساتولادر . ختان قیلیمق قلفه ده قالان بول سببلی حاصل اوله چق
 تعفن دن احتراز ایچوندر شونک ایچوندر که ملل اجنبیه
 دوقتورلرندن بعضیلری کندی کندیلرینی ختان قیلیمق درلر
 آشاو آلدندن قول یومق ، قولک و جودی احتمال اولان مضر
 میقر و بلری کیدرمک ایچوندر . و آشاو سوکنده آغز

چایقامق، آغزده قالان طعام لری بترمک و آغزی صاصتھامق
ایچوندر مسواک هم اشبونگ ایچون لازم در دیشی و آغزی
آفتلردن صاقلامق ایچون اشبو آغر تازارتودن مکمل طریق
یوقدر. صونی تیز ایچمایوب بولب بولب اوز اقلاب ایچمک
صوسزلق نی باصوب بیک تیز طماق کیبماسون ایچون در
قورصاق آچماینچه آشامیوب طویماینچه طوقتامق معنی
سؤ هضمین محافظه ایچوندر صانچکی ایله آشامیوب قول
ایله آشامقده بنی آدمنی عارض اوله چق خسته لکدن
محافظه ایچوندر چونکه کندی قولنک نه وار نه یوقلغی فی الجمله
معلوم، اما صانچکی ده نه وار نه یوقلغی اصلا معلوم دگلدر
احتمالکه بردهشتلی متورمک آغزینه کیروب چیقمش در
وبو صانچکی نی یوز درجه حرارته عرض قیلهق لری بر امر
مجهول حتی بر امر بعید در و مصافحه وقتنک آغزیدن او بشمامک
وجودی احتمال اولان ورمدن محافظه ایچوندر حتی حفظ
صحتچه آتا آنا بالالرینگ بیله آغز لرندن او بولری جائز
دگلدر نمازده آلداغی صفنگ فضیلتی امامه یقین اولوب
آنک سوزلرینی ایشتمک ایچوندر بالعکس جناره نمازنده
آرتداغی صفنگ فضیلتی میتک وجودی احتمال توتان مضر
میقر و بلردن احتراز ایچوندر. ایکندینی آشدیروب

یستونی کیچکدیرمک ایکی جهناستیق آراسنده بر مقدار
 فاصله اواسون ایچوندر طوگزننگ حرمتی ایتنده اولان
 ترشپن اسمنده ضرر لی قورطلار بولغانلق، خمرنگ حرمتی
 مبدأ امتیاز انسان اولان پک قدر لی وپک عزیز عقل
 و فکرنی بترگانلک، قمارک حرمتی فقیرلک نی یاخود بنی
 آدم نوعنه ظلم و دوشمانلق نی موجب اولغانلق ایچون در
 استمنا بالیدگ حرمتی: سیلان منی، ضعف بنیه، اشتها سزلق،
 عقامت، ضعف ولد و سربعا موتی موجب اولغانلق دن
 اوتوری در افیوننگ حرمتی و اسرار و نبشه و کوکنارک
 حرمتی عقلی سوندیر و، مر و تسزلک، قطع نسل، و برص،
 جدام، اعضا دتره و، آغزی ایسلندیر و، و کیر پکلری
 دوشور و، دیشلری قارالتو و چوریدو، توسنی صارغایتو
 و ایشه کوچه یالقاو اولو، یورکسزلک و افکار فاسده پی
 موجب اولدقلری ایچوندر. دلیل آستینه واق تما کو صالوننگ
 مضرتی بونلردن بیک کوب درجه کم دگل در بنا علییه
 شریعت اسلامیه چه اولک ممنوع و حرام در. لواطه نگ حرمتی
 فاعلده آلتی کا کرایوب ایشدن چیغو و عقامتی و مفعولده
 مقعدی قبار چقلنوب بوز و لو و ایچ آورتو و هر وقت نجاست
 کلوب تورونی موجب اولغانلق دن اوتوریدر. روز ه،

آشاماینچه تور و سبیلی آش قازانی ایشلامیوب قوت
 تحصیل قیلسون و سهولت هضمی موجب اولسون ایچوندر
 زکوة و عشر، یوللار توزاتدیر و، مدرسه و مسجدلر صالدیر و،
 دارالایتام و دارالعاجزینلر بناوتأسیس قیلوو بونلره باشقه
 پاره ایله ایشلنه تورغان منافع عمومیه ایچوندر قر بان و صدقه
 فطره، شریف بایرام کونلرنده فقیر و مسکینلری طویدر و
 و آنلرنگ کیفلیرینی کتر و ایچوندر. حجه وارمق نگ اشک
 ادنی بر فایده سی سیاحت قیلوب دورلی ملکترلر و دورلی
 شهرلر و دورلی خلقلر کور و ب آنلرده اولان علوم و معارف
 و صنایعدن حصه مند اولمق و افندمز صلی الله علیه وسلم ایله
 اصحاب کرامنگ یورگان و طورغان و کومولگان اورونلرینی
 کور و ب تاریخ اسلامی یا گارتهمق و کوز آالدینه کتورمک
 و آنلر کبی اسلامیت یولنده طر و شونی قلبه بر کتمک در
 و الحاصل اسلامیتده اولان هر بر حکم عقل و حکمته تماما
 موافق و حفظ صحته تماما مطابق در. بزیا لکنر تمثیل ایچون
 اوله رقی شریعت دریاسندن بر قطره اولان اشبو احکام
 متفرقه نئی اتیان و عقل و حکمته تطبیق دهادوغریسی مطابقینی
 بیان ایلدک و بو بیانمزدهده اشک قسقه اولان بر طریقی
 اختیار ایلدک اگر بز مدرسه لر مزده شا کردلر یمزه شرایع

اسلامیه‌نی یا لغز تعبیدی دیواوقوتما یوب علوم و فنونه وجه
 مطابقتینی بیان قیلساق آڭلاتساق بزم شا کردلریمز
 اسلامیت علیهنه یورتیلان سؤالرنڭ جوابلرینه قدرت
 واستعداد کسب قیلدقلری کبی عبادته یالقاوا اولمازغه
 وهیچ بر اورنده نه پاراخوطده ونه باشقه یرلرده نماز
 قویمازغه سبب اولور چونکه مأمورات شرعیه‌نی قیلو
 ومنهیات شرعیه‌دن طیلولوغه تشویق ایچون استحقاق ثواب
 یالکنز بر سبب معنوی‌در ا اگر بز بونڭ اوستینه شول
 مأمورات ایله منهیاتده اولان حکمت ومصاحتلرنیده بیان
 قیلساق بو وقتک مذکور سبب معنوی اوستینه دها بر سبب
 مادی نیده علاوه قیلمش اولور ز که بوسبب مادی تگی
 سبب معنوی‌دن - ایسته سه بادی نظرده اولسون - دها قوتلی
 ودها اثرلی‌در چونکه بر قباحتی قیلان آدمه فقط اول
 قباحتنڭ گناه و عذاب طرفندن بخت قیلسه‌ڭ اول قدر
 اثرلنمز بلکه اللهنڭ عفوینه مغرور ا همان شول قباحتنڭ
 بر دوام اولور قالور ا اگر بز بو قباحتی حفظ صحته تطبیق
 طرفندن تصویر قیلساق اول وقتده ایش بسبتون باشقه
 بر هیئت کسب قیلور که اول قباحتن کله‌چک مضرات
 مادیه‌دن قورقوب جانی تتره اعضاسی قالترار ایکنچی

دفعه قیلمز غه قلبینی بر کدیر شونگ ایچوندر که معارف
صاحبی آدم لر دو قتور لر ننگ امر ونهی لرینی تو تمقده ،
یرینه کتور مکده و ذره قدر مخالفت قیلمهق عز منده در لر
خسته لکدن اوتوری دو قتوره مراجعت قیلان آدم شول
دو قتور ننگ شوزینی جان و کوکل دن دگلار هیچ بر مشقته
قارمز و هیچ کمدن چیرکانمز همان موجب ایله عمل قیلور
بعینه اشبونگ کبی بزده روحانی و جسمانی اولان خسته
لقلریمز دن اوتوری اسلامیت خسته خانه سینه ده
دوغریسی آبتیقاسینه مراجعت قیلان بر ملت مسعوده مز
اسلامیت بزم روحانی و جسمانی اولان منافع مزگ هیچ برینی
قویماش سویاب بترمش و ضرر ویره چک شیلری هم
بزم بزم تعداد قیلمش در بس بزم کوزیمزی دورت
آچوب بو منافع روحانیه و جسمانیه نی بیلماک لکمز و بونلری
بیلو توقف قیلان شیلری (فنون و معارف) تحصیل قیلماق لغمز
وشا کردلره هم تعلیم قیلماق لقمز و بو مأمورات و منهیاتنگ
کافه سینی یرینه کتور مک لکمز همه سی کندی فایده مز
ایچون اولغانلق دن مقتضای انسانیت و موجب حقانیت در
هایدی قرداشلر ! جهالت و آندن کلان تعصبی قویه یق
بیلماکن و آگلامغان باشمز ایله (اصول تعلیم حرام حساب

حرام جغرافیا حرام تاریخ حرام) دیو معلومات دها دوغریسی
 جهالت صامتایق یاقتی دنیاغه چیغوب بر نظر قیلایق بزم
 تاتار قومندن باشقه ملتئر نه قدر ترقی تابمشلر و نه قدر
 درجهیه منمشلر حلقوغه انکار لازم دگل اگر بز اسلامیتی
 محض تعبدی صورتده کوسترسه ک علوم و معارفدن فی الجمله
 خبردار اولان یاشلر یهزنگ دهری بولوب کیتولرنده
 صلاحک و شبهه یوقدر. اگر بز مدرسه لر یهزه حفظ صحت،
 وحکمت طبیعیه، هیئت و هندسه کبی فنون شتایی کرتسه ک
 و آیات قرآنیه و آحادیث شریفه نگ شونلره مطابقتینی بیان
 قیلساق بو وقتده علوم و معارفدن خبردار اولان یاشلر یهز
 قایادهری بولوب کیتسونلر بالعکس اوقو، یازو بلمیان
 بر آدننگ بو قدر حقیقت و بو قدر حکمتلردن خبر
 ویرمک لکینه حیرانه قالبو بالجبوریه اول حضرت صلی
 الله علیه وسلمک نبوت و رسالتینی تصدیق قیلور لر ایشته
 بو وقتده اشبو آدم لرمز، بزه ملتتمزه، اسلامیتته، خدمت قیلور لر
 تکرار ایدیورم شرایع اسلامیه نی بو طریق ایله تعلیم قیلغان
 وقتده فنون و معارفده ترقی دهریتی موجب دگل بالعکس
 دینده صلاحیت و اعتقادده قوتی موجبدر

بہاسی ۸ تین